

Fjordsirkulasjon – fjordmiljø under et klima i endring

Ingrid A. Johnsen

Bakgrunn

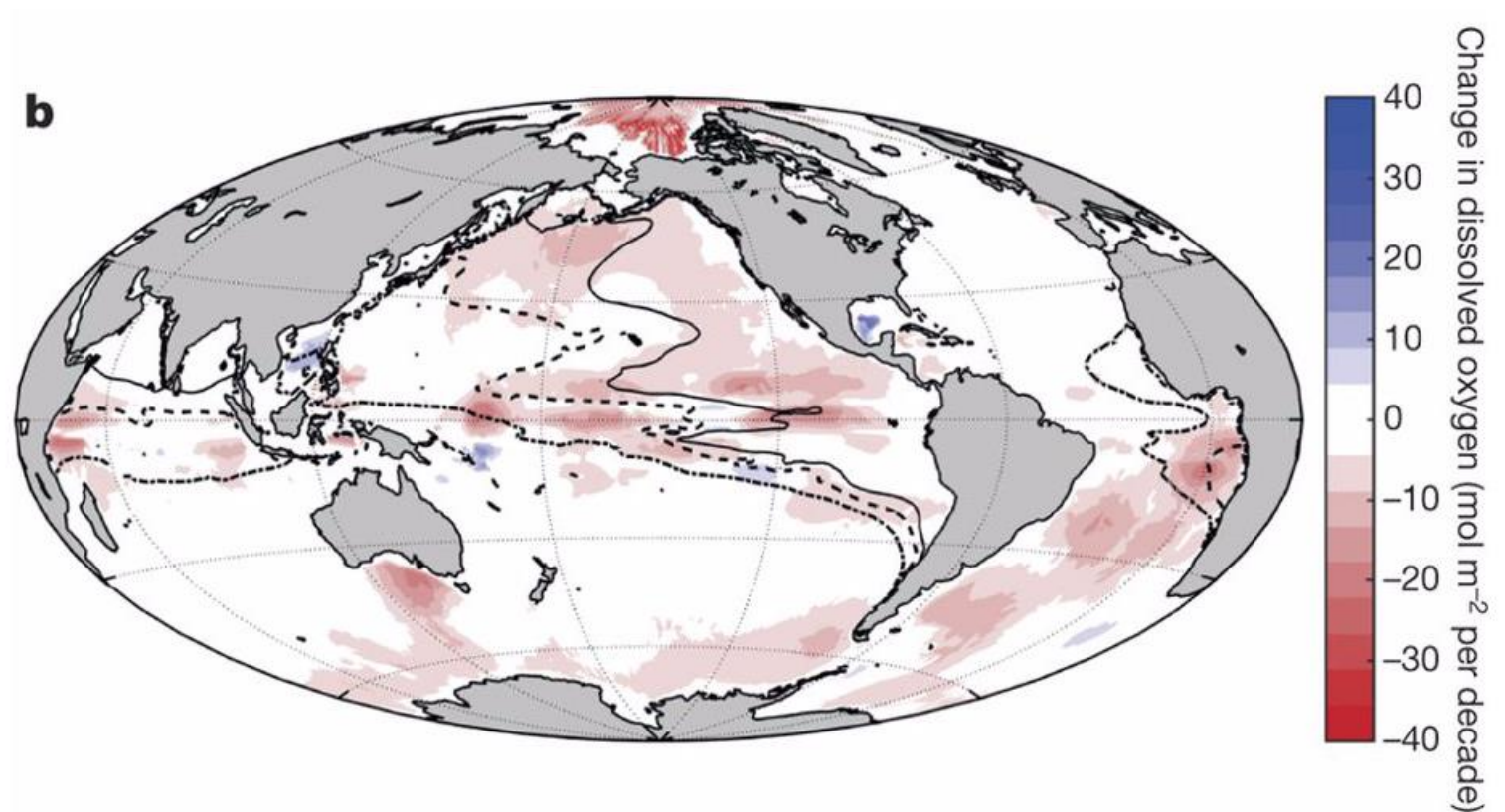
Bakgrunn

- Varmare vatn
- Mindre oksygen
- Høgare forbruk (akvakultur)

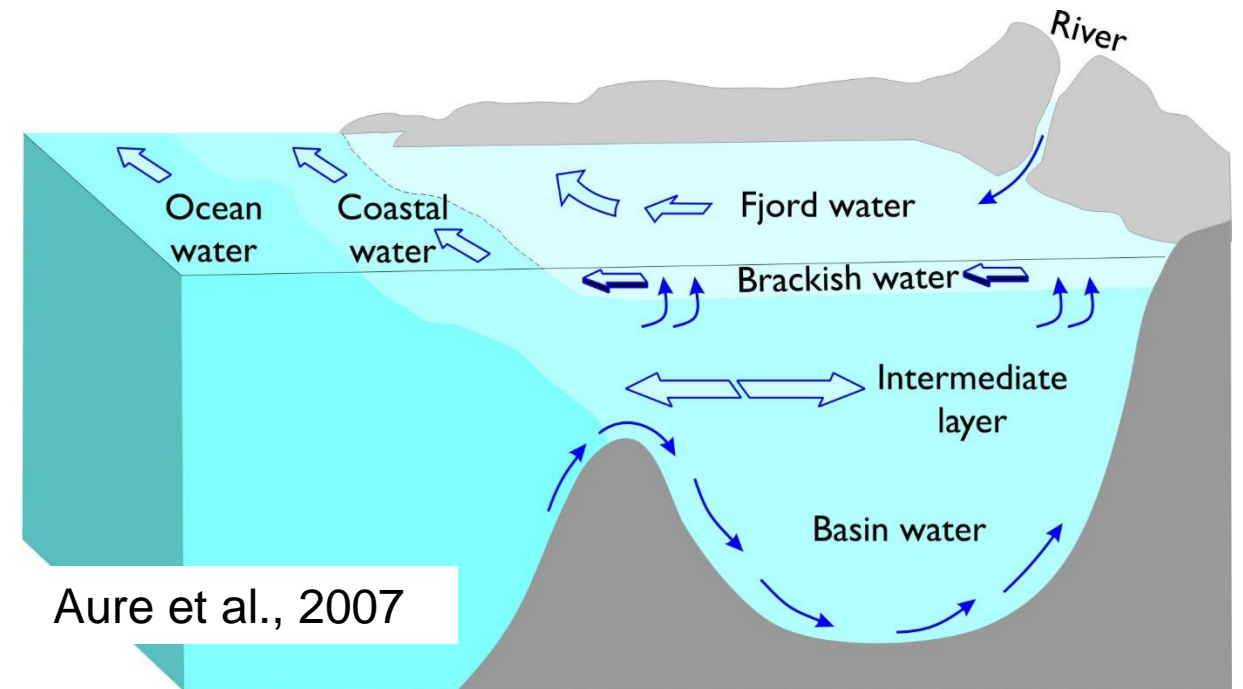
Bakgrunn

- Auka lagdeling og temperaturar fører til mindre oksygen i verdshava.

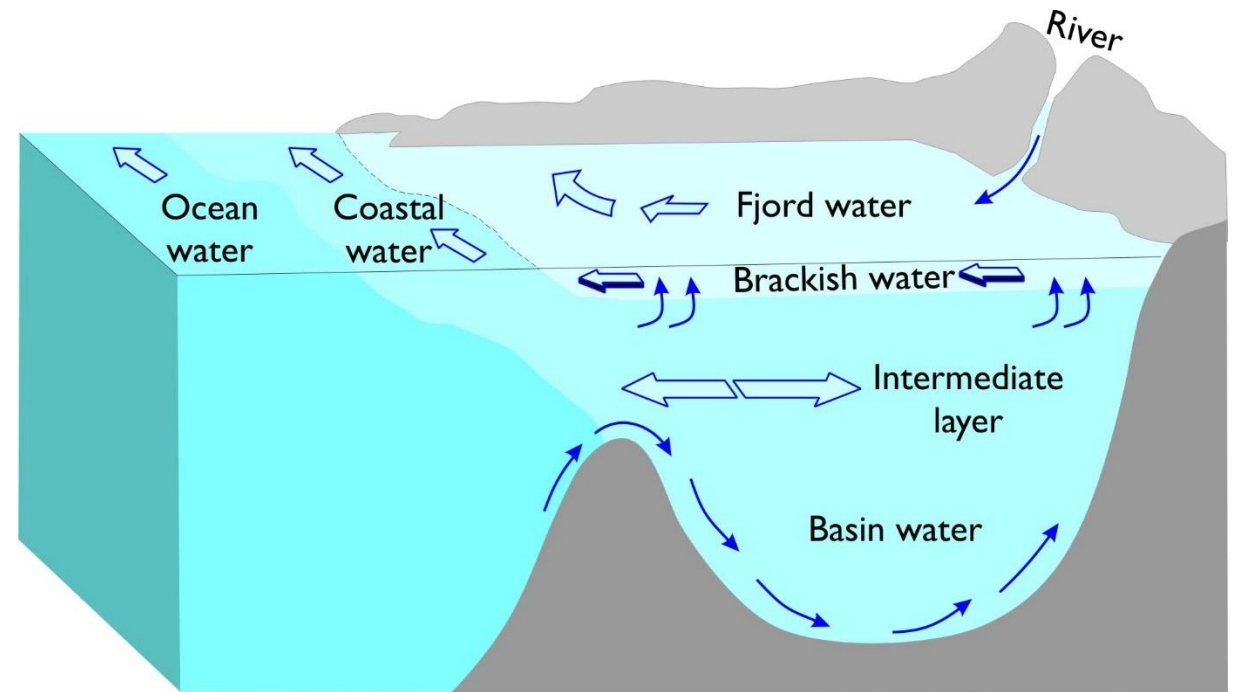

Bakgrunn

- Auka lagdeling og temperaturar fører til mindre oksygen i verdshava.
- I fjordar er vertikal bevegelse hindra av tetthetforskjell.
- Terskel mot hindrer utveksling med vatnet i havet
- Utveksling er avhengig av:
 - Batymetri
 - Tidevatn
 - Elveavrenning
 - Egenskapene til vatnet ved terskel

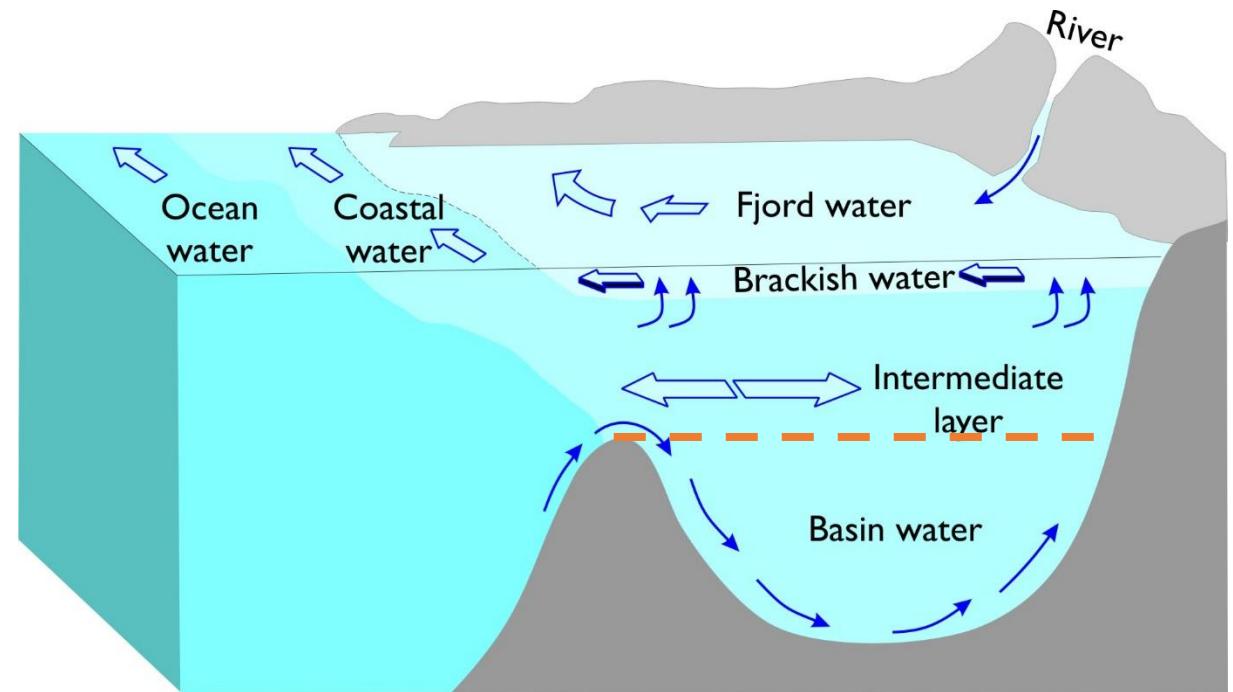

Når skjer utskifte av vatn i fjordbasseng?

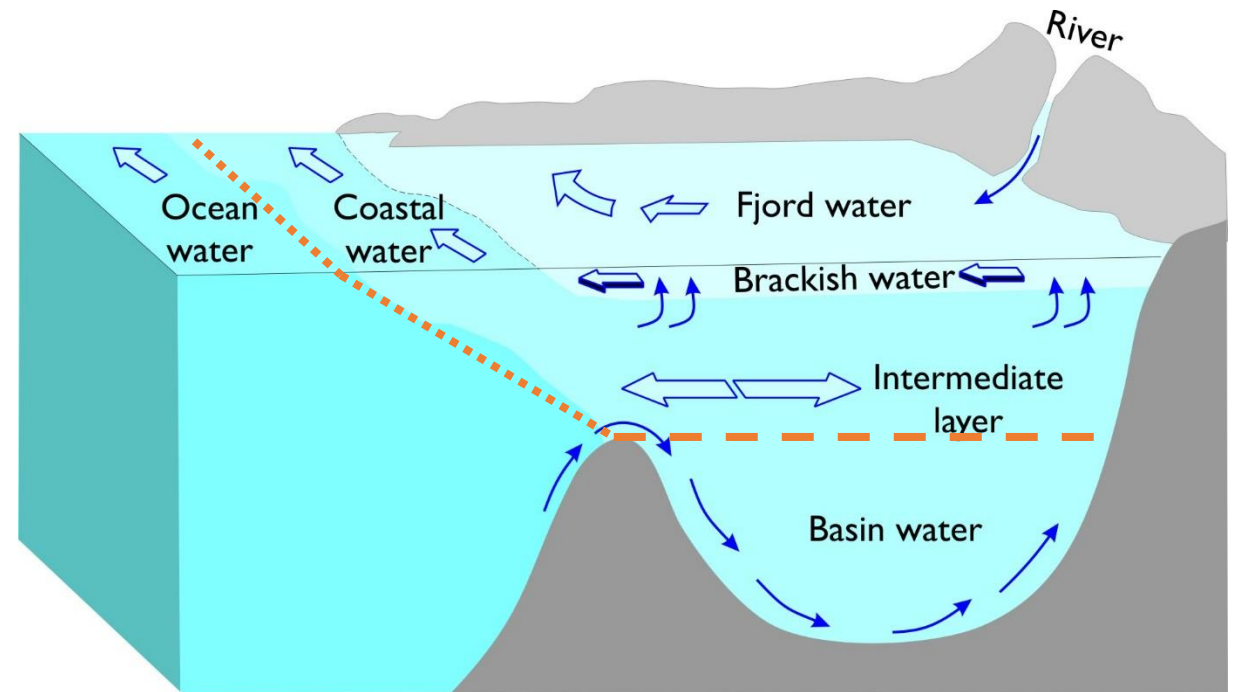
Aure et al., 2007

Når skjer utskifte av vatn i fjordbasseng?

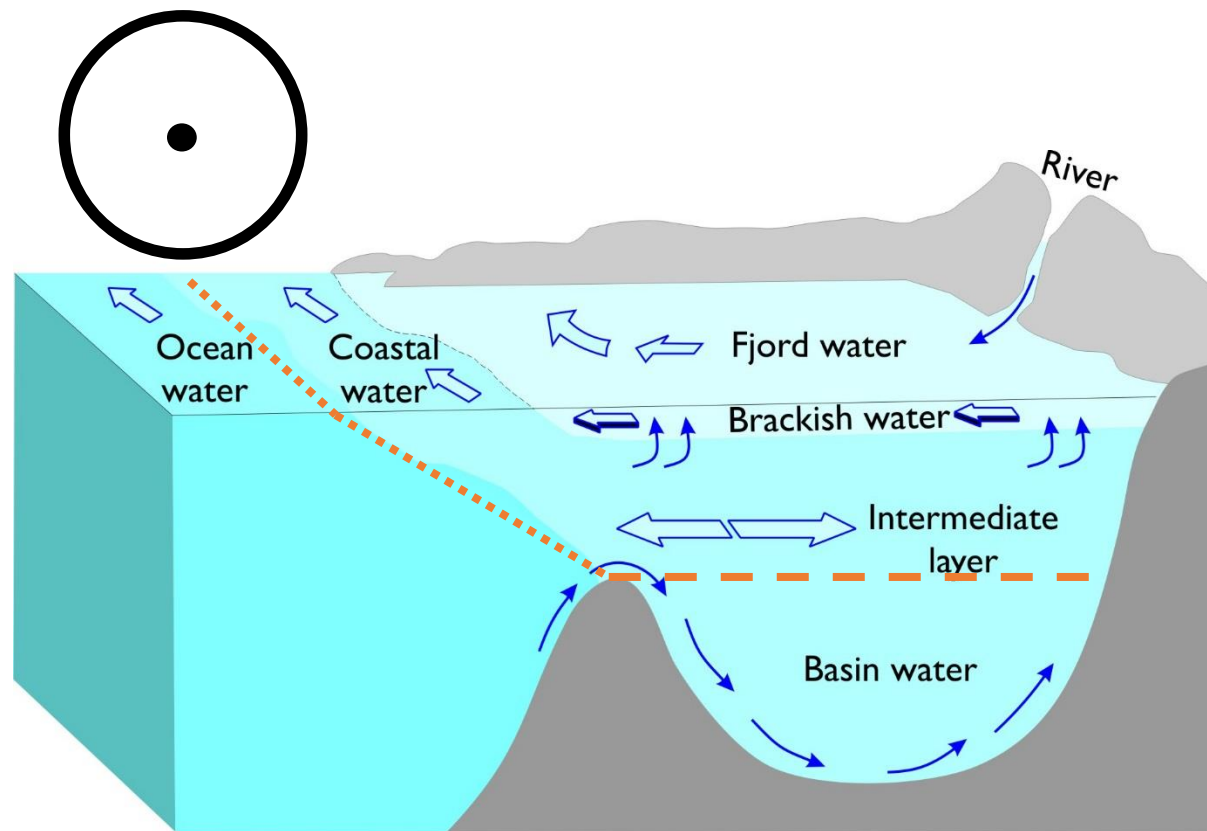
Når skjer utskifte av vatn i fjordbasseng?

- Vind langs kysten styrer kor langt ut kystvatnet strekker seg

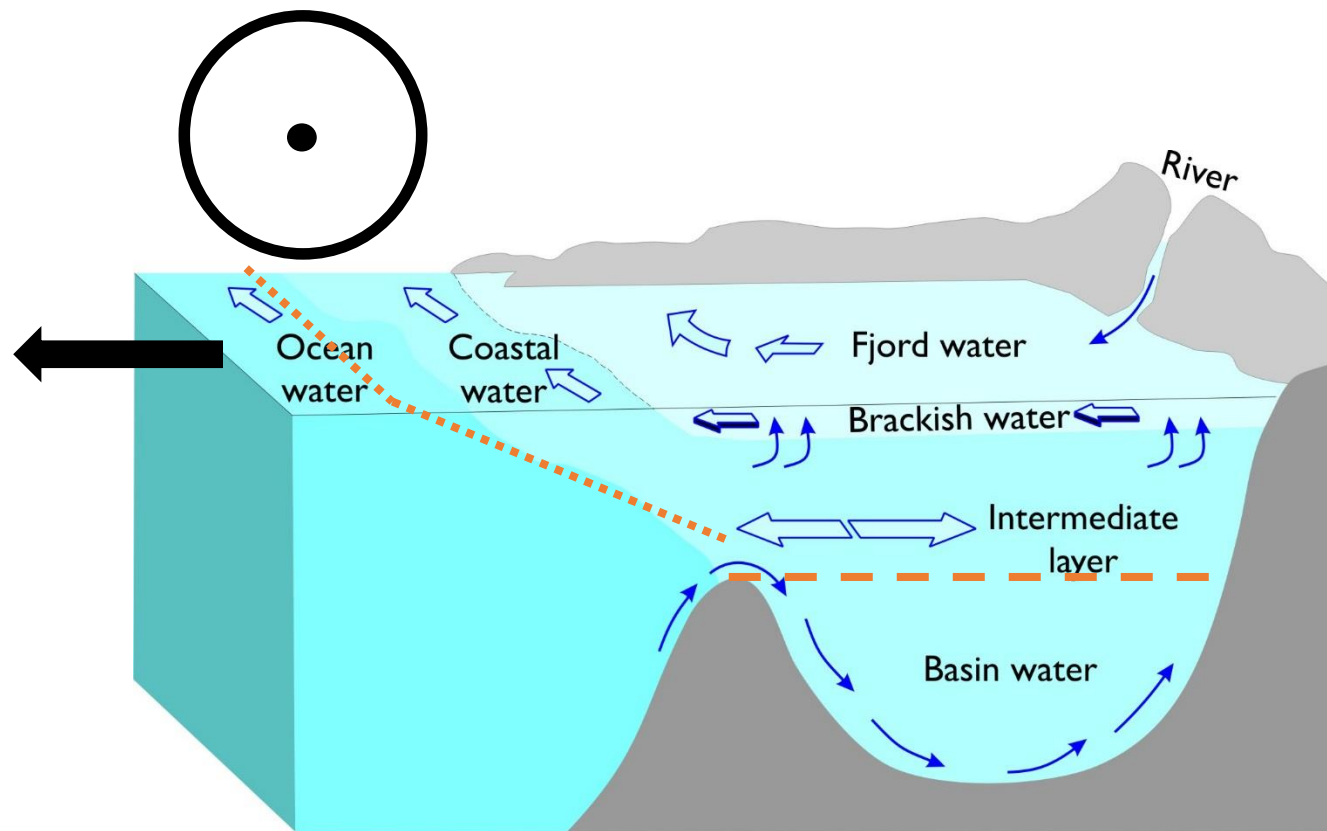
Når skjer utskifte av vatn i fjordbasseng?

- Vind langs kysten styrer kor langt ut kystvatnet strekker seg
- Vind frå nord

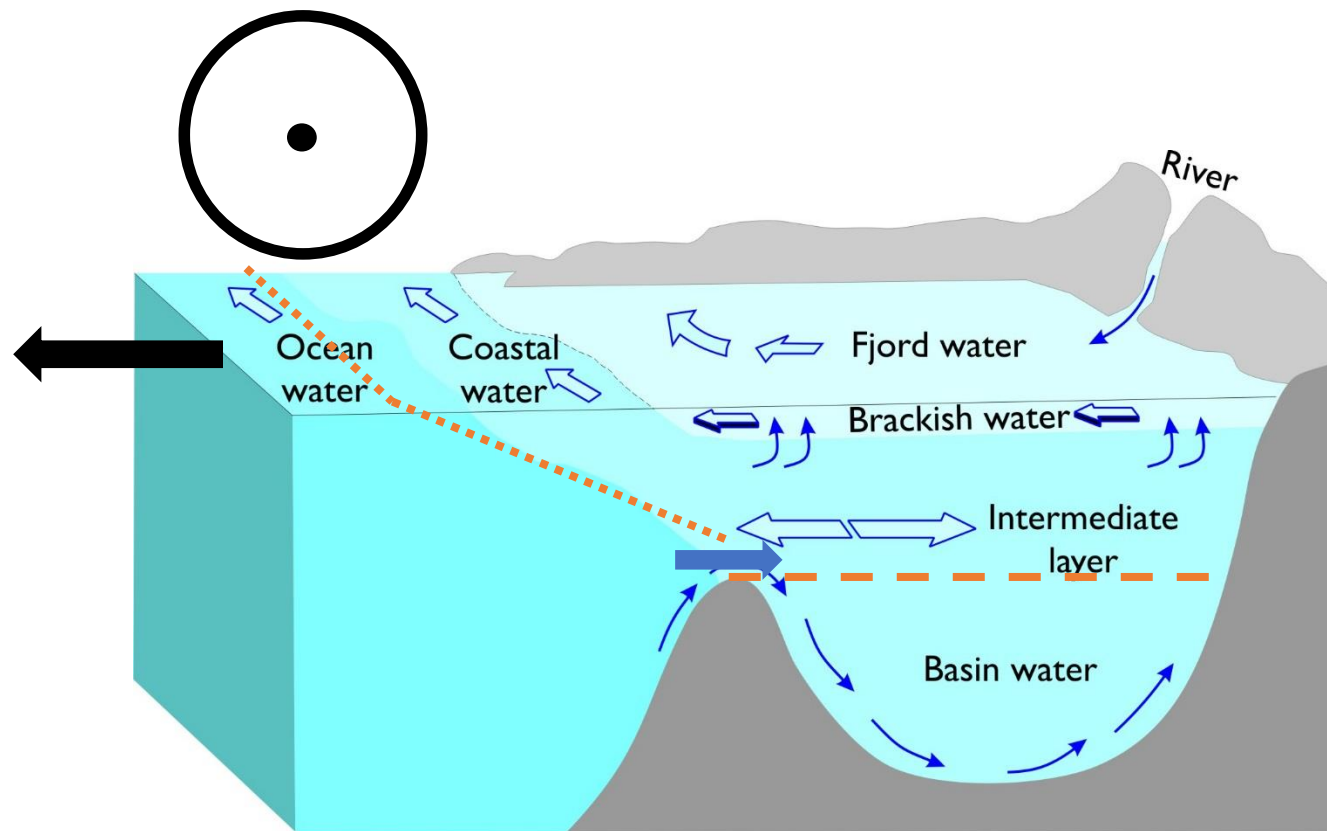
Når skjer utskifte av vatn i fjordbasseng?

- Vind langs kysten styrer kor langt ut kystvatnet strekker seg
- Vind frå nord

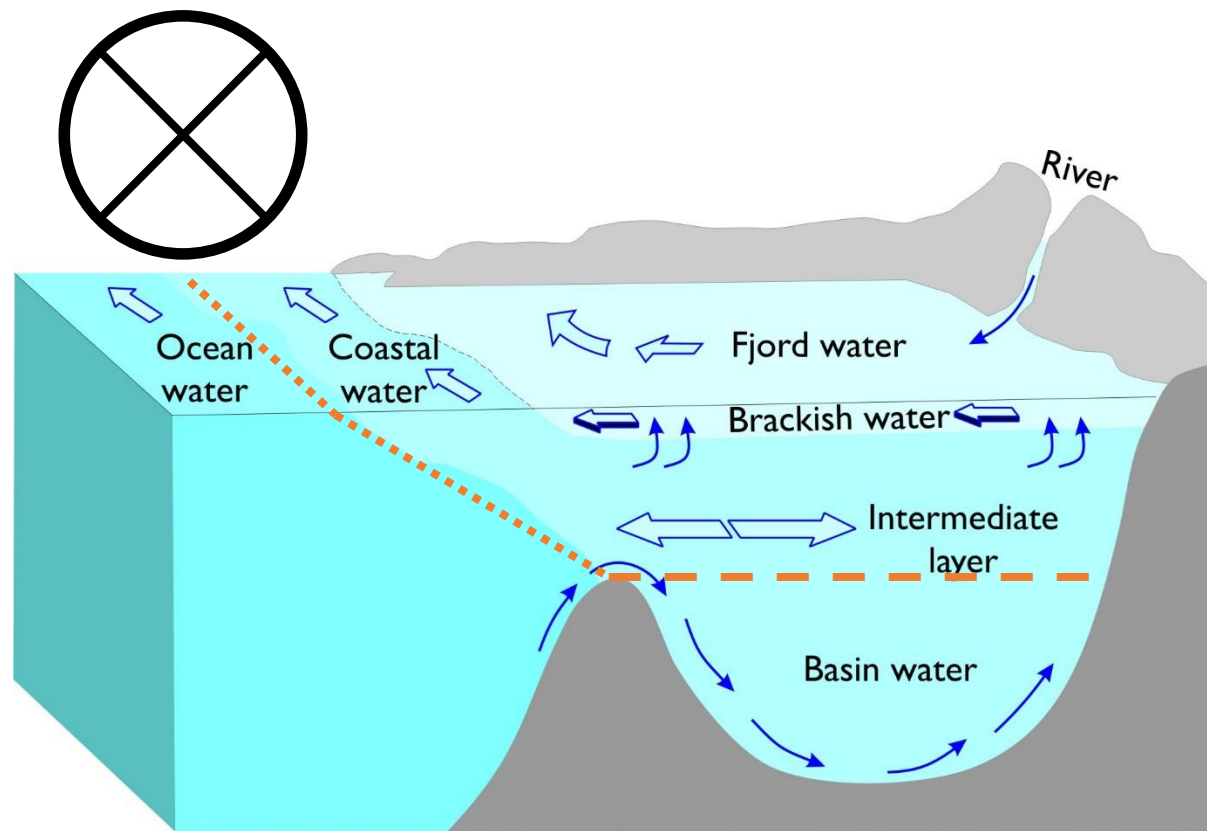
Når skjer utskifte av vatn i fjordbasseng?

- Vind langs kysten styrer kor langt ut kystvatnet strekker seg
- Vind frå nord – løfter vatn med høg tetthet

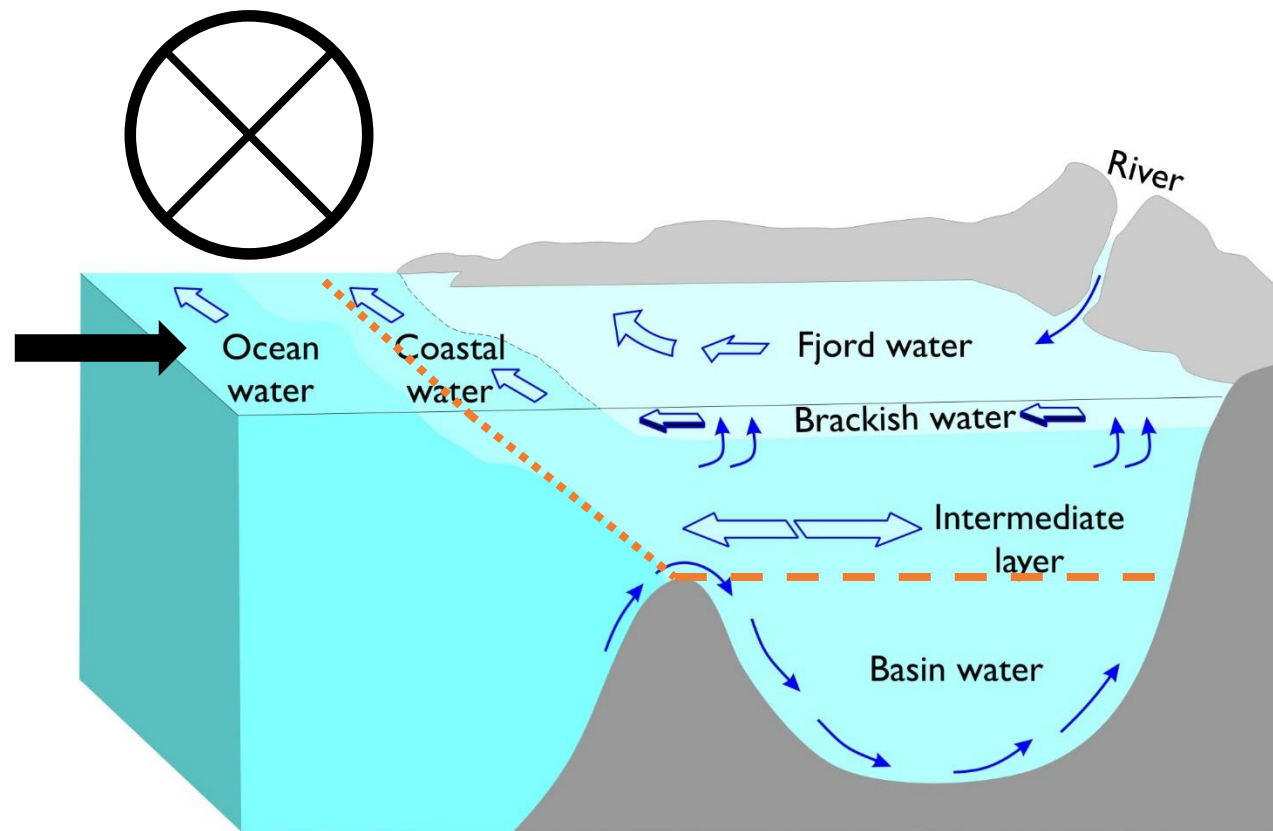
Når skjer utskifte av vatn i fjordbasseng?

- Vind langs kysten styrer kor langt ut kystvatnet strekker seg
- Vind frå nord – løfter vatn med høg tetthet
- Vind frå sør

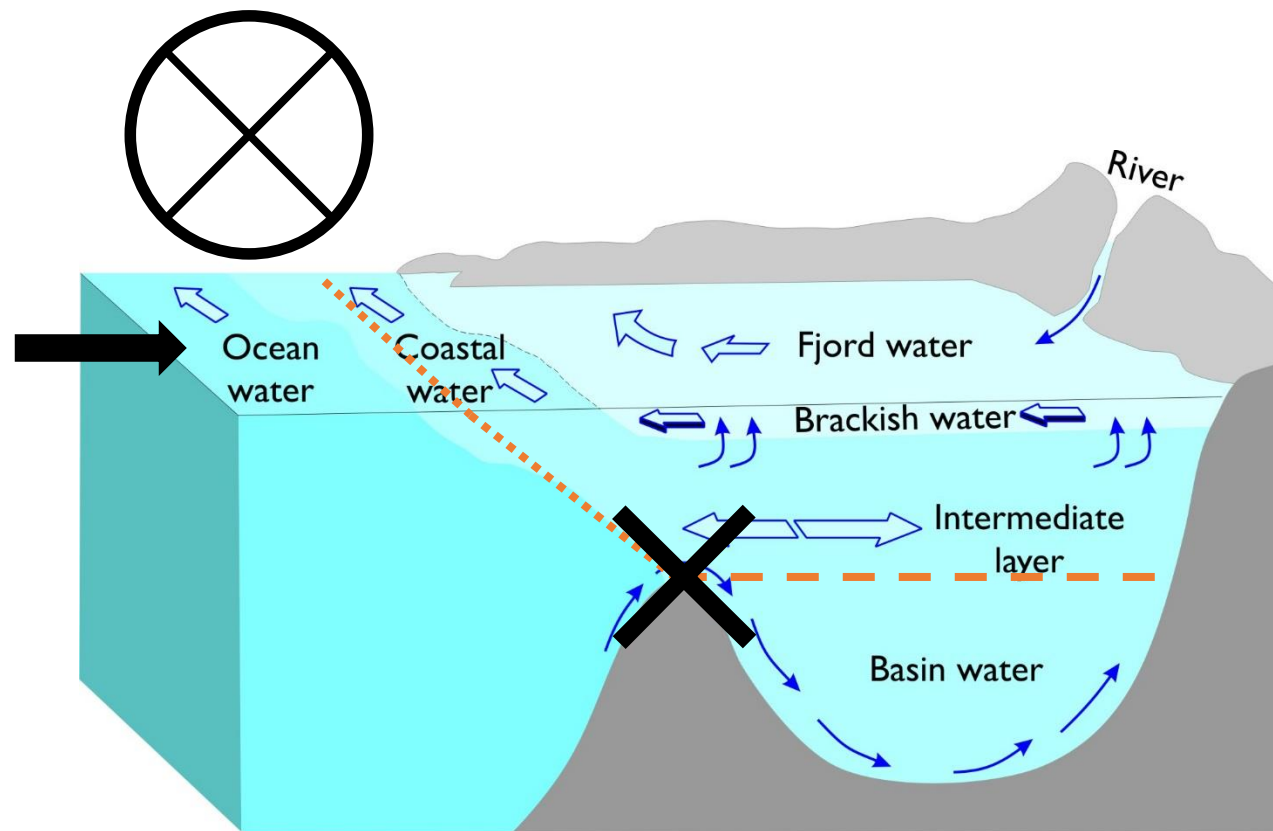
Når skjer utskifte av vatn i fjordbasseng?

- Vind langs kysten styrer kor langt ut kystvatnet strekker seg
- Vind frå nord – løfter vatn med høg tetthet
- Vind frå sør – stuer opp kystvatn langs land

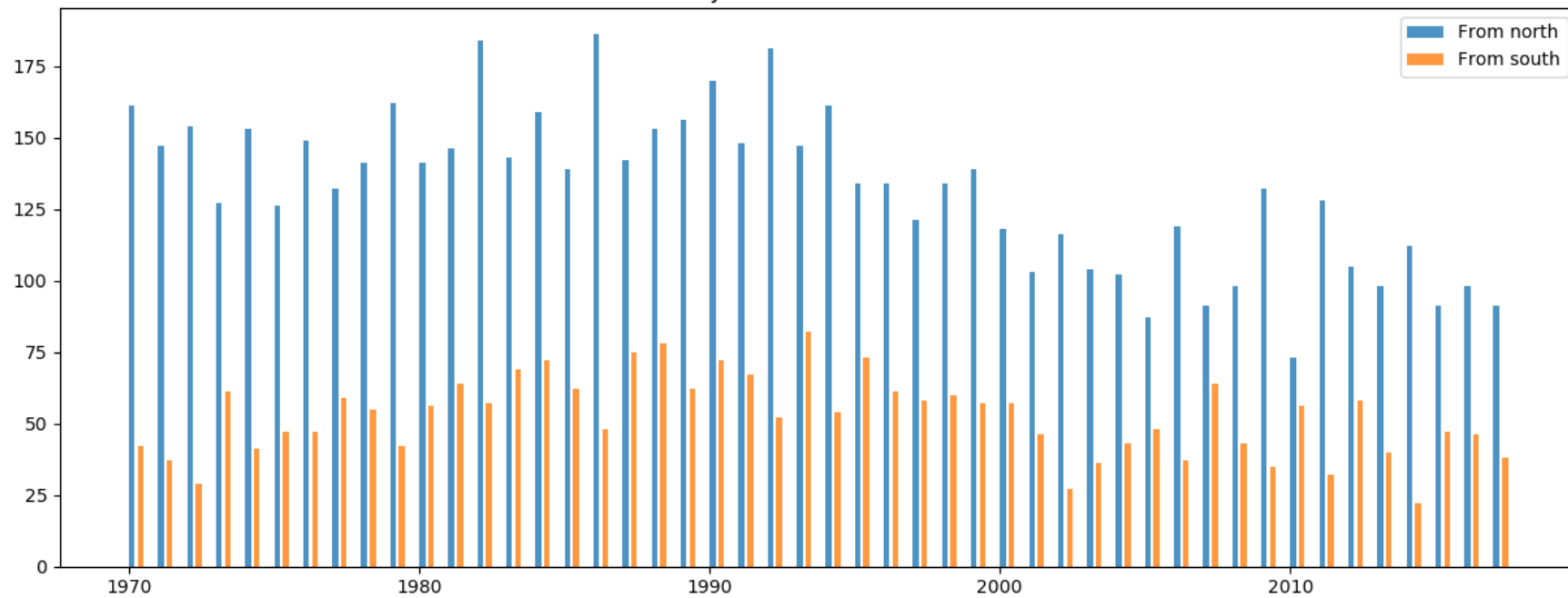

Når skjer utskifte av vatn i fjordbasseng?

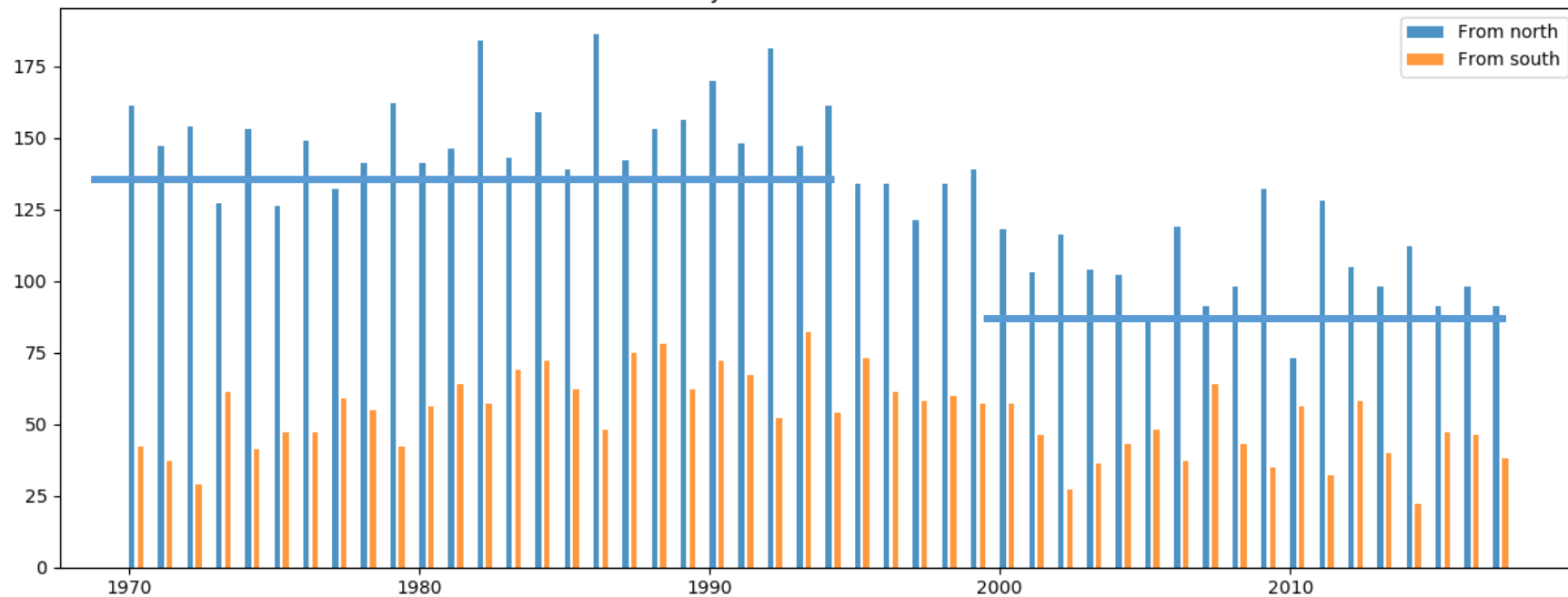
- Vind langs kysten styrer kor langt ut kystvatnet strekker seg
- Vind frå nord – løfter vatn med høg tetthet
- Vind frå sør – stuer opp kystvatn langs land

N days with north-south wind

N days with north-south wind

125 – 150
dager med
nordavind

75 – 125 dager
med nordavind

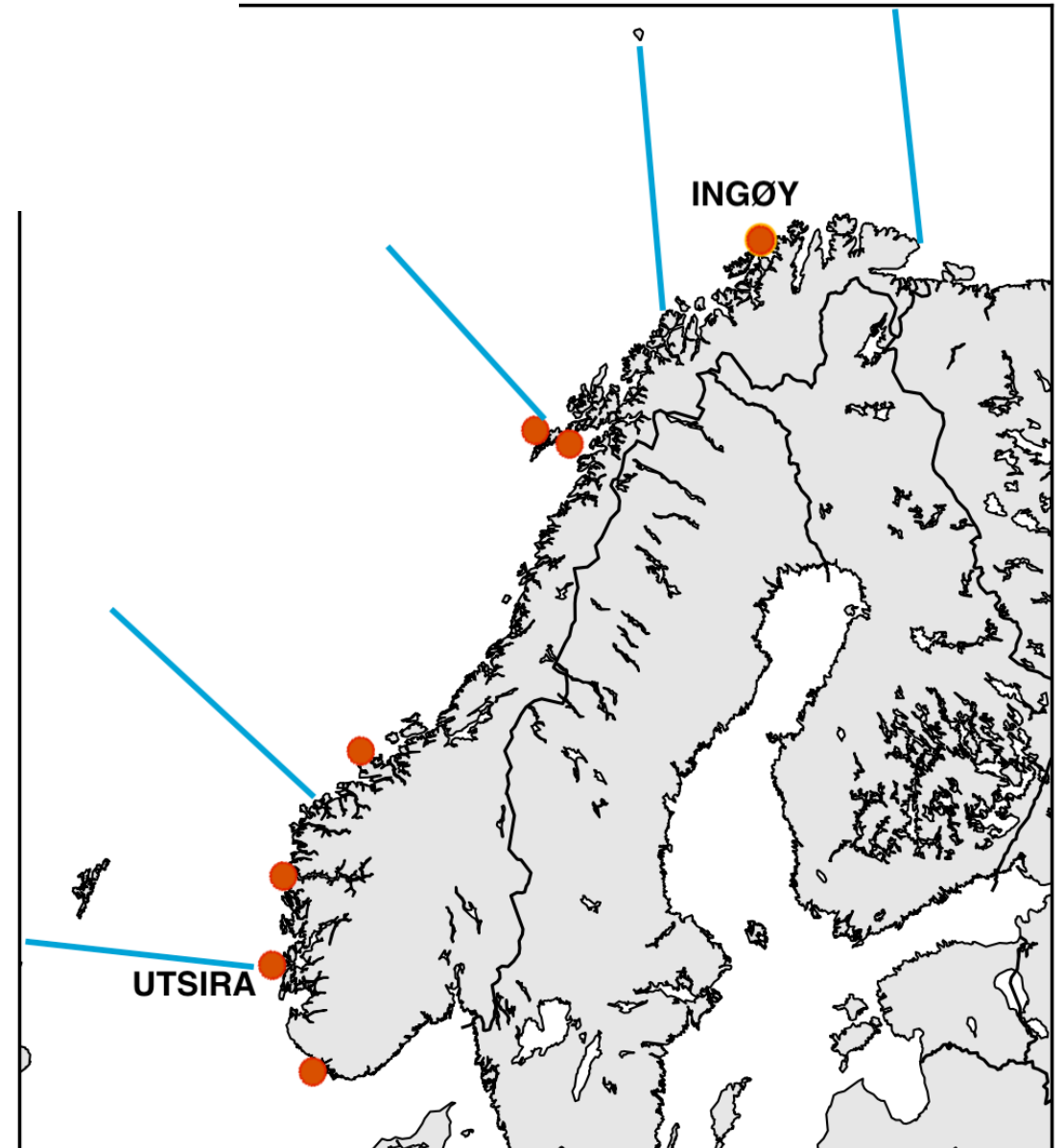
Bakgrunn

- Auka lagdeling og temperaturar fører til mindre oksygen i verdshava.
- Utveksling mellom hav og fjord er avhengig av batymetri, tidevann, elveavrenning og **tettheten vatnet ved terskelnivå**.
- Utskifting skjer sjeldnare i takt med djupet på terskel, og skjer sjeldnare i Sør-Norge (8-9 år mellom kvar episode) enn i Nord-Norge (årleg) (Sælen, 1950, 1967, 1976, Gade, 1973, Aure et al., 2007).

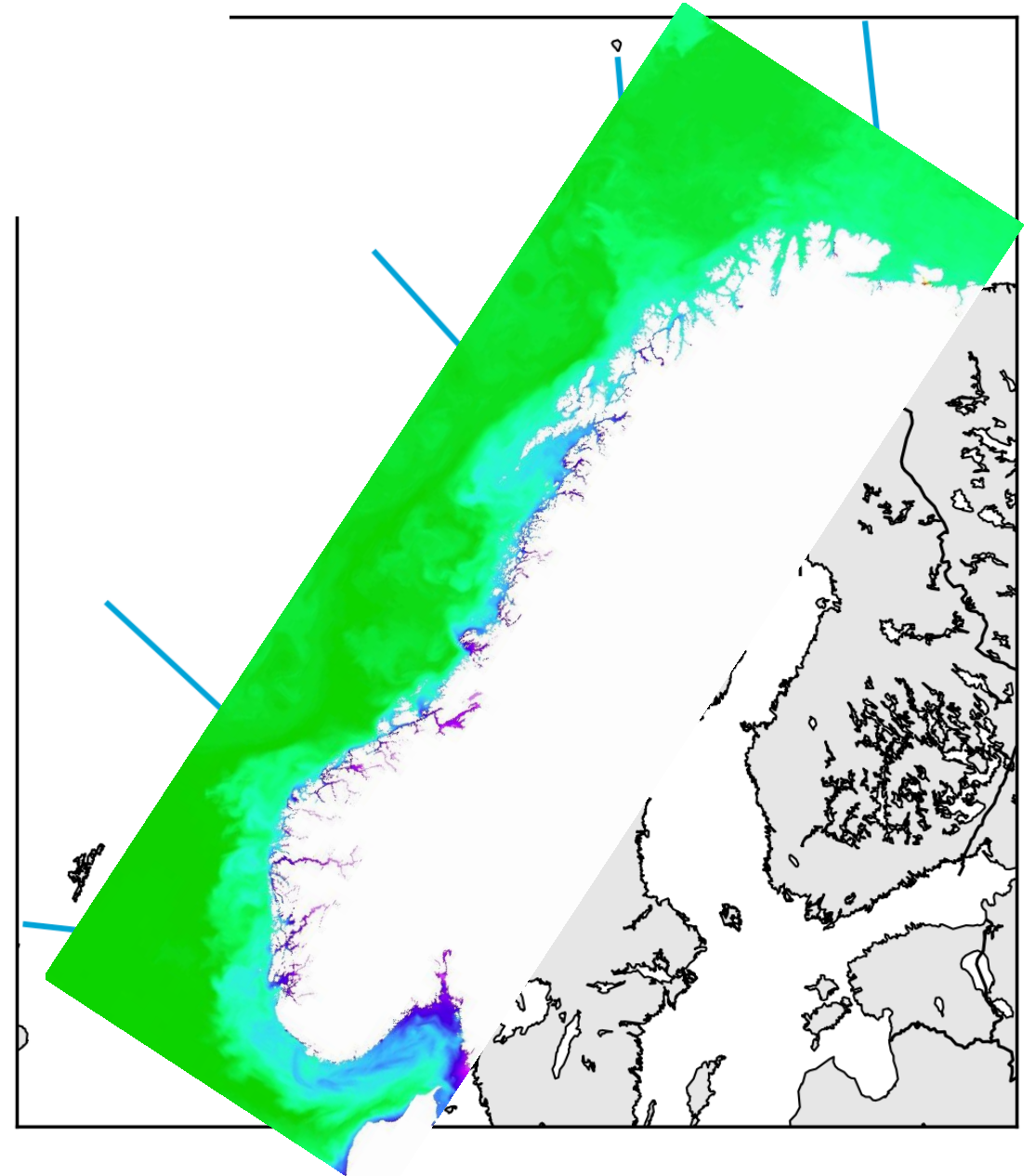
Variasjoner i vatnet på kysten

- Faste stasjoner (1930 -)

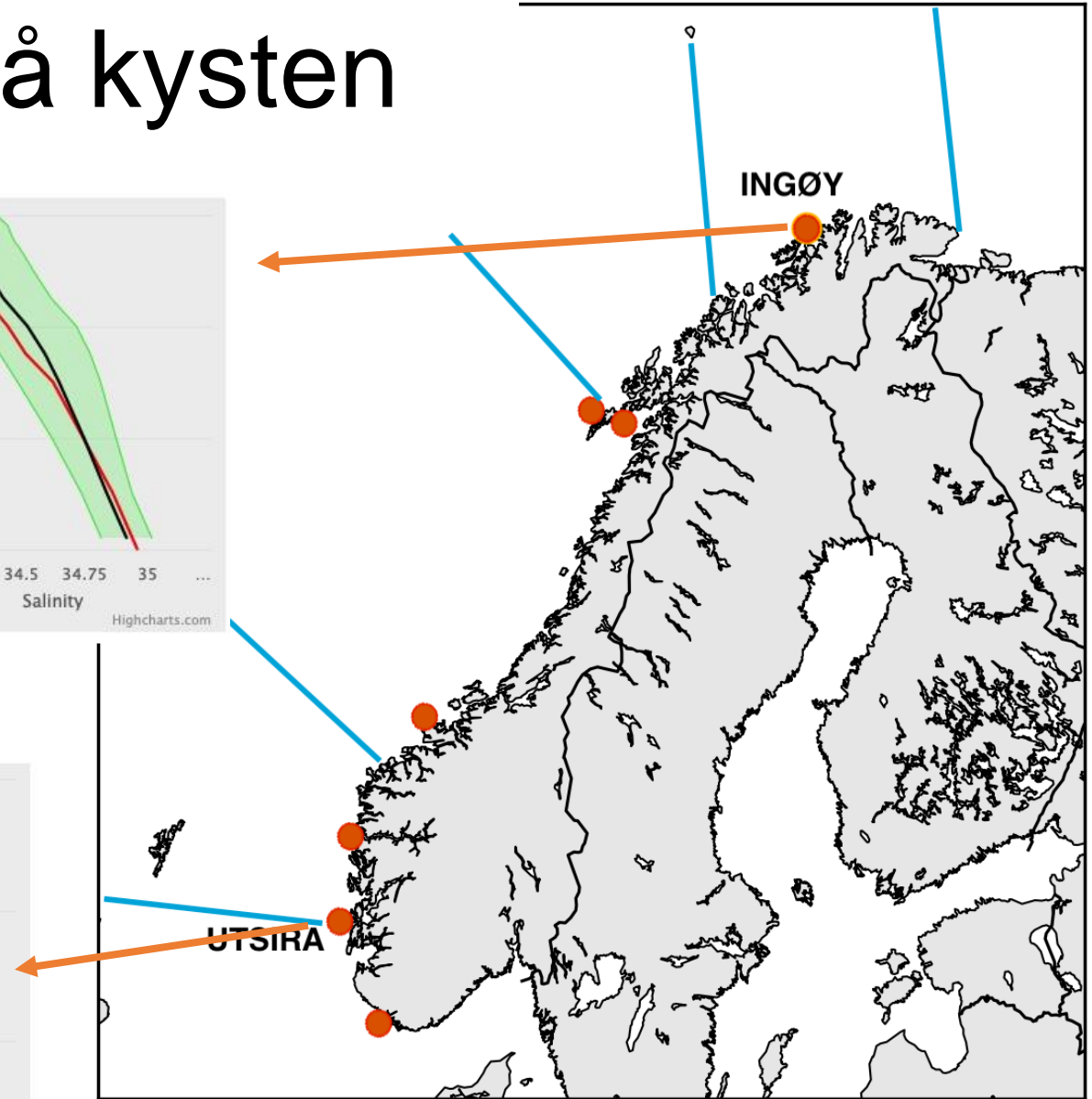
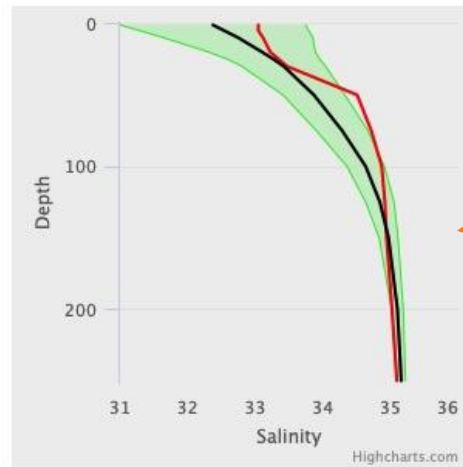
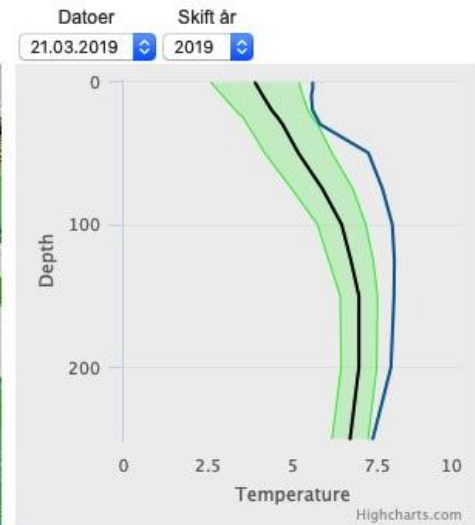
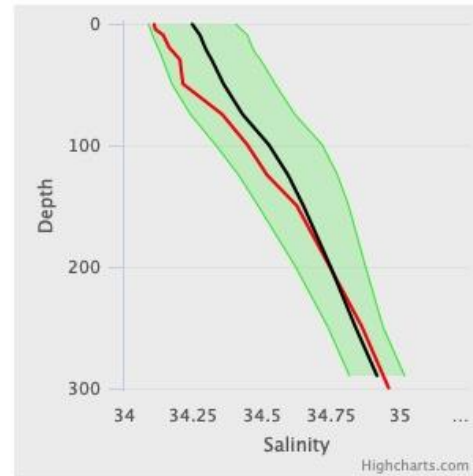
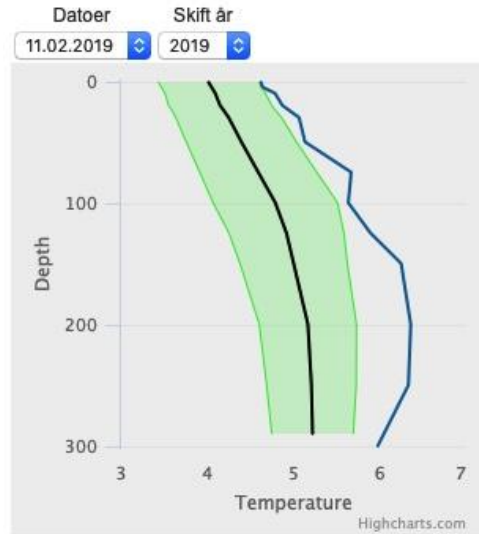

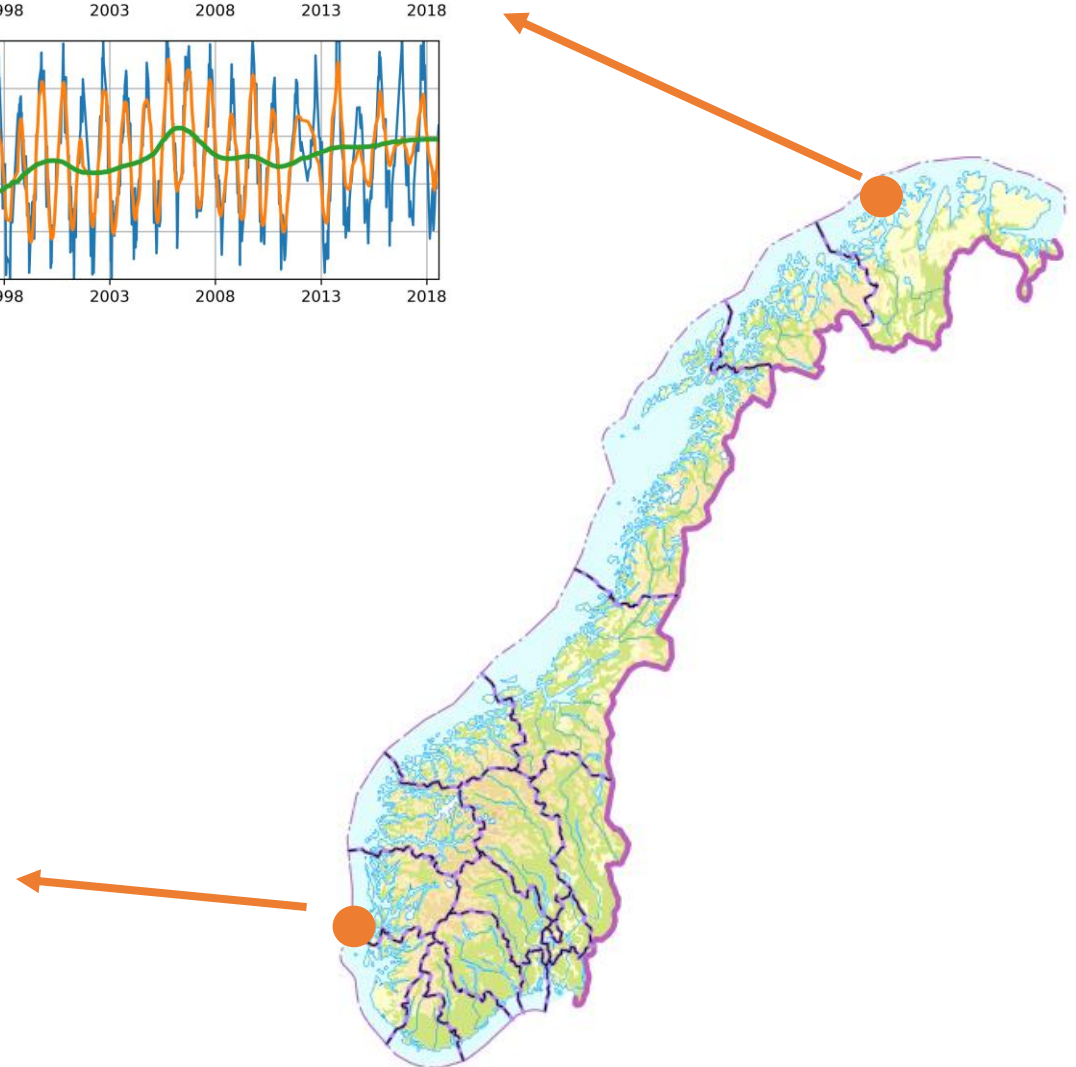
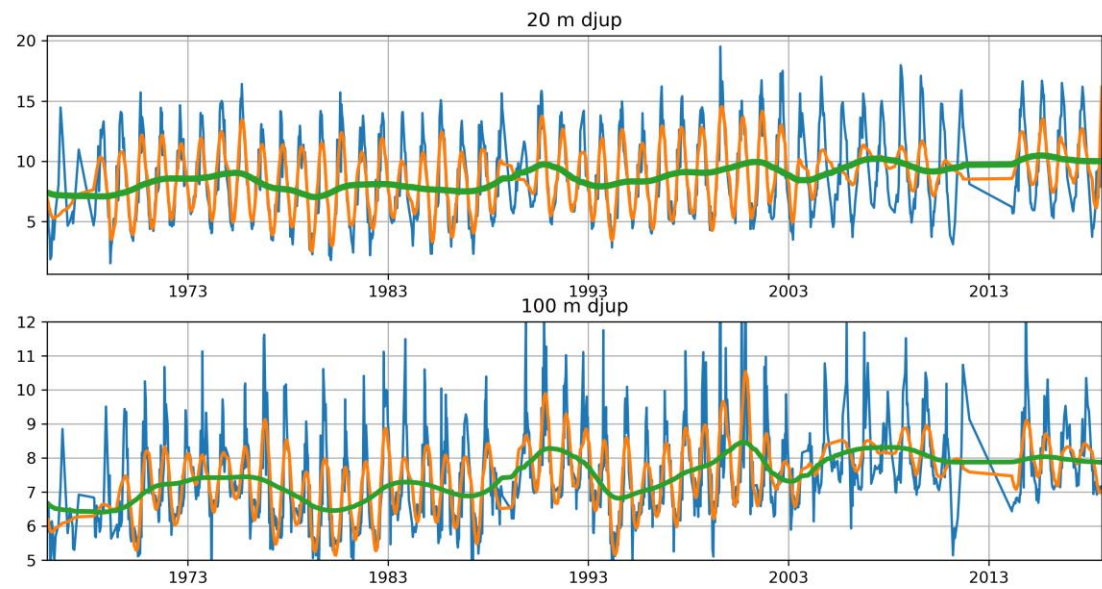
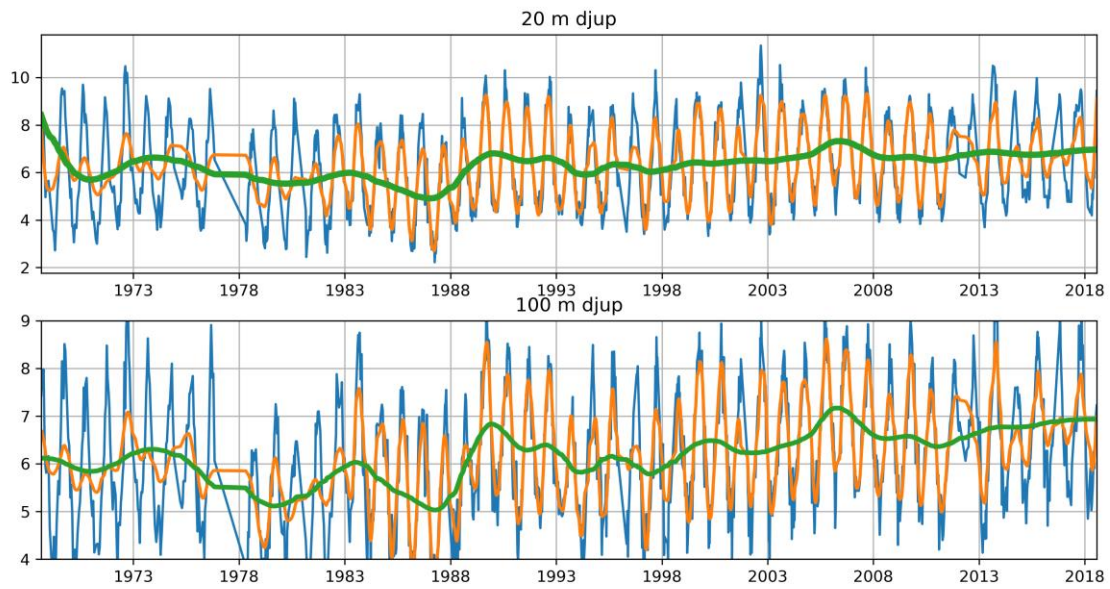
Variasjoner i vatnet på kysten

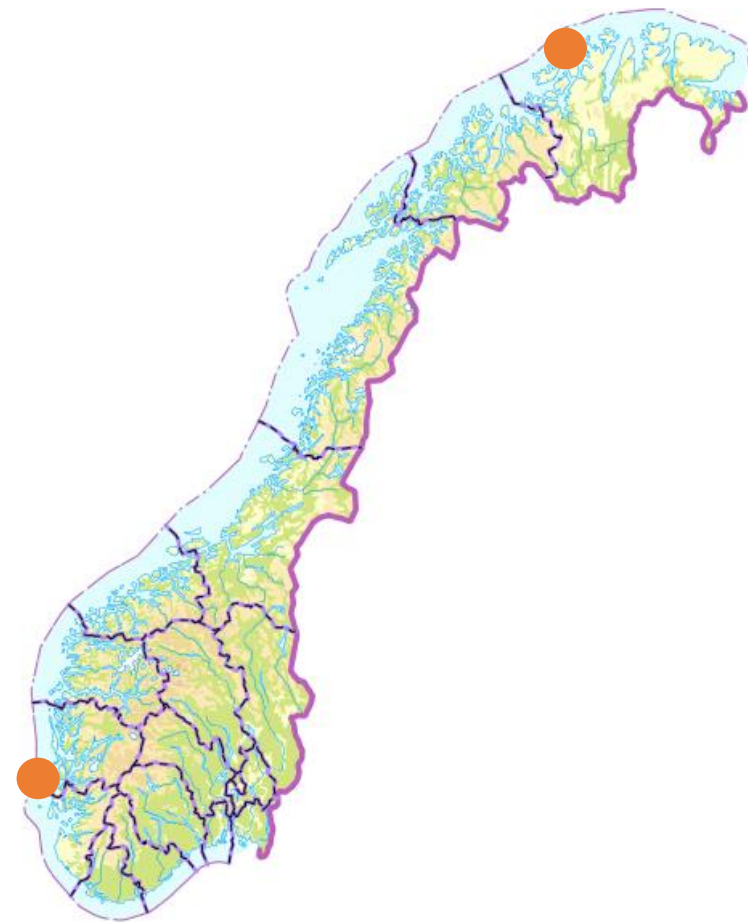
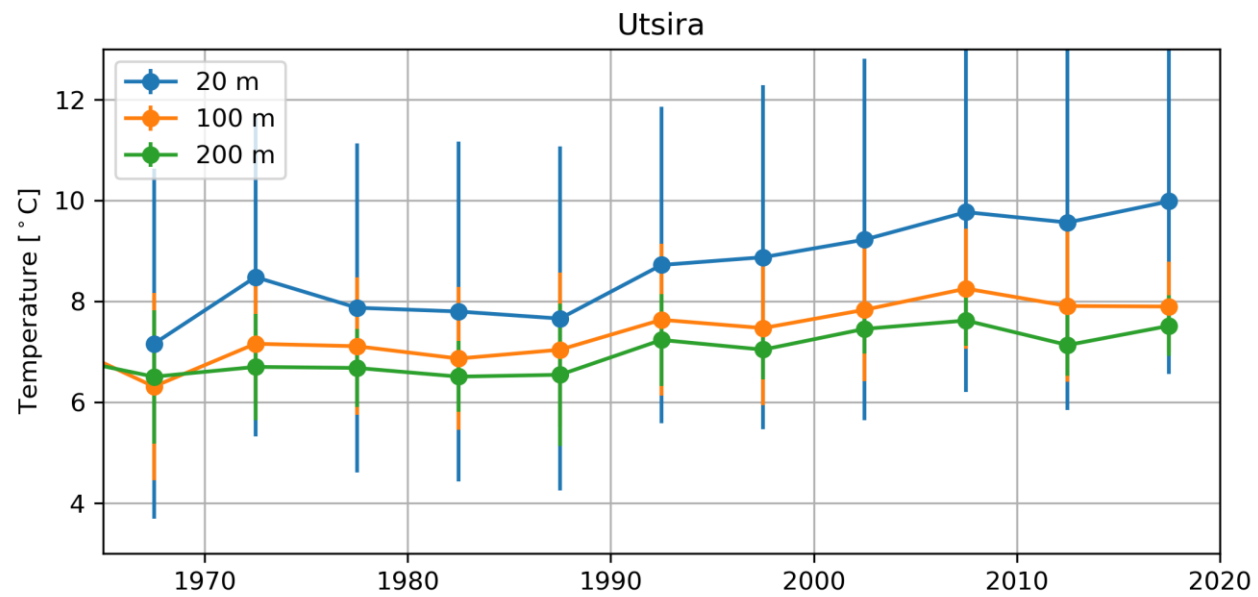
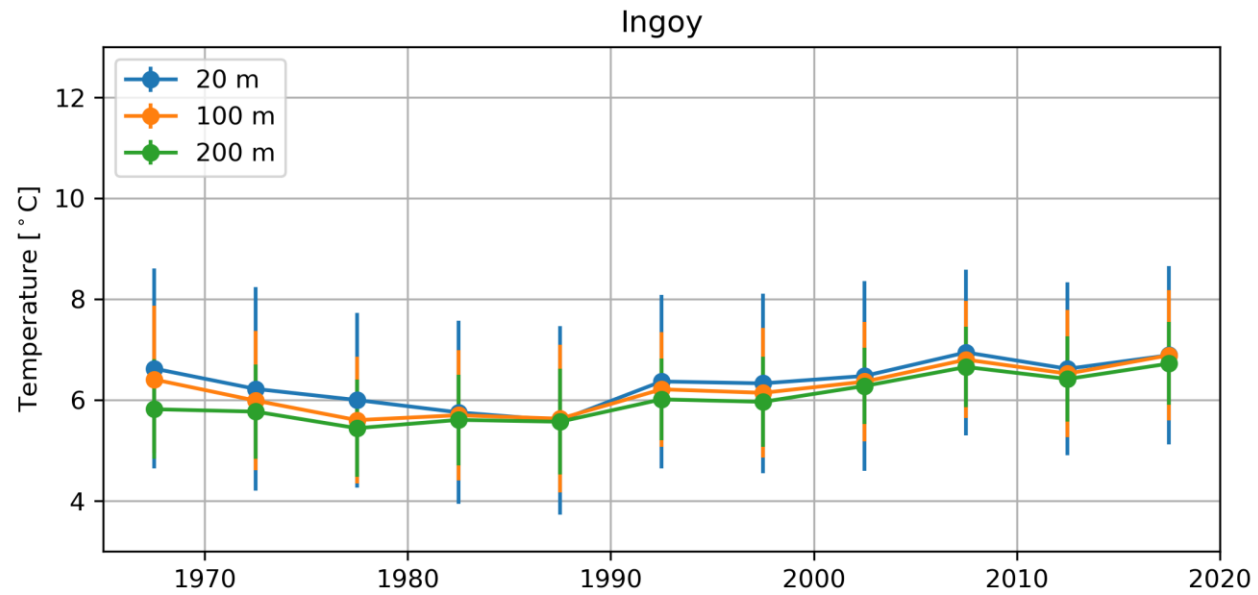
- Faste stasjoner (1930 -)
- Modell (Arkiv: 1995 -)

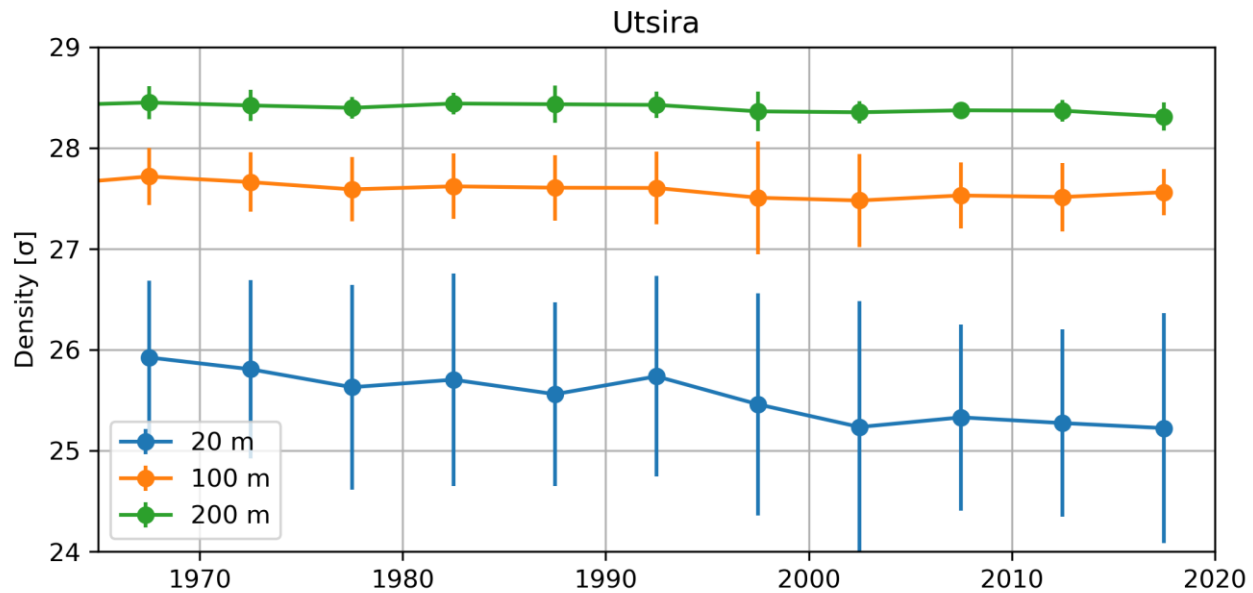
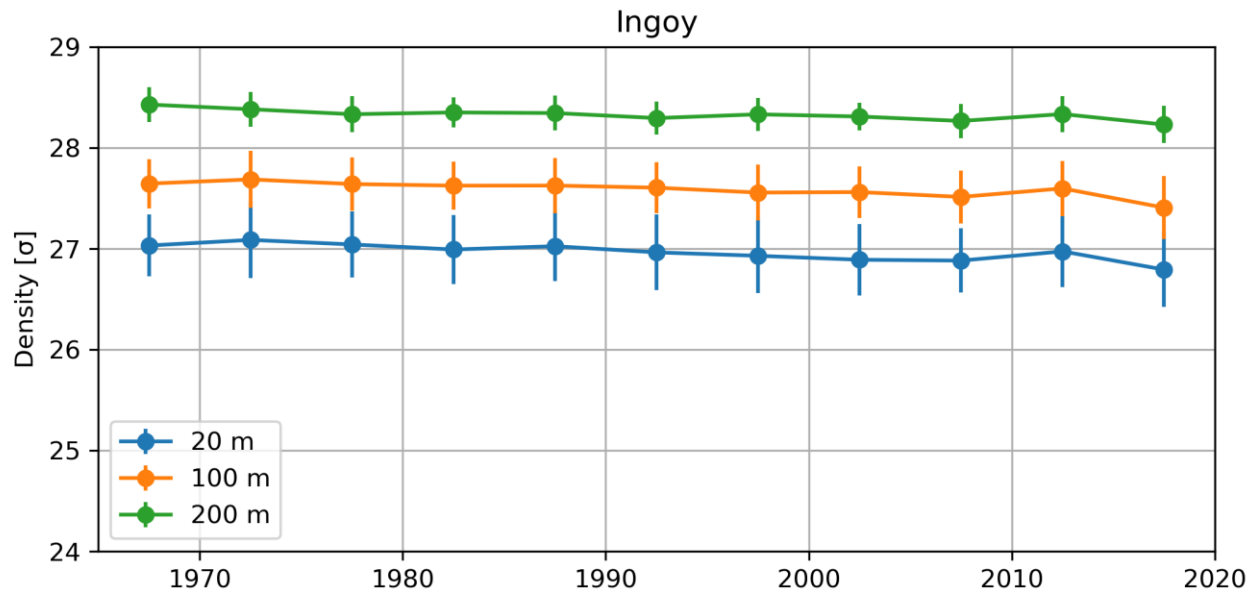

Variasjoner i vatnet på kysten

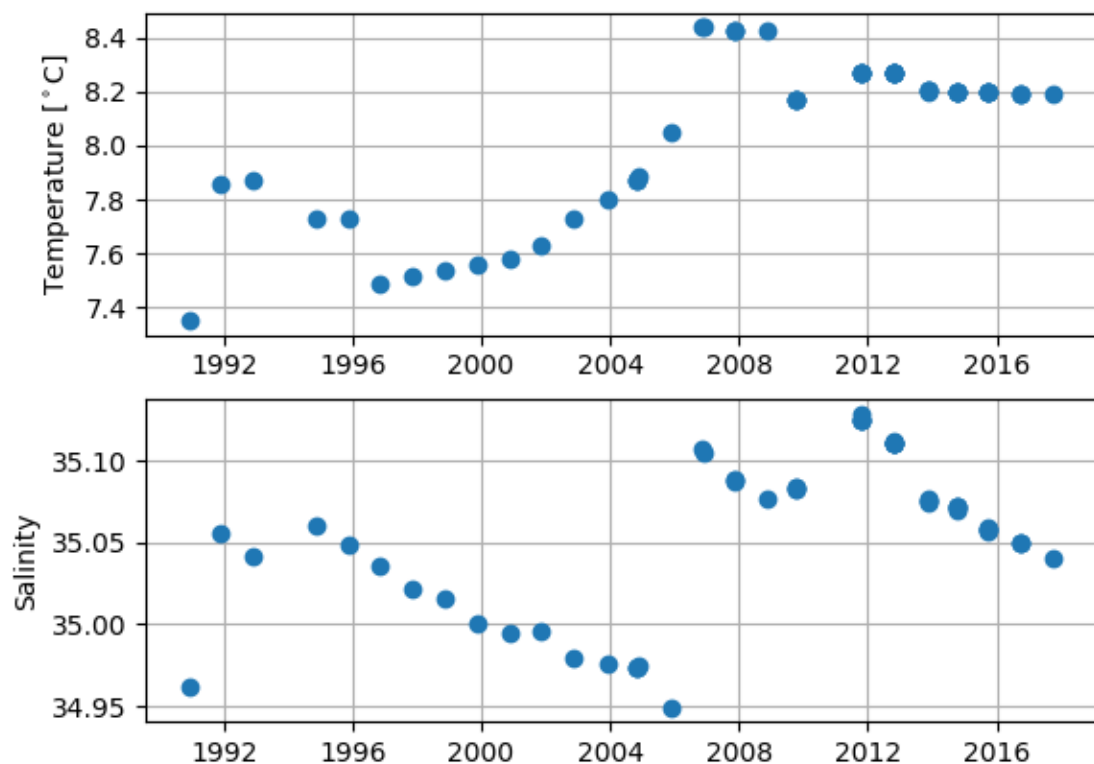

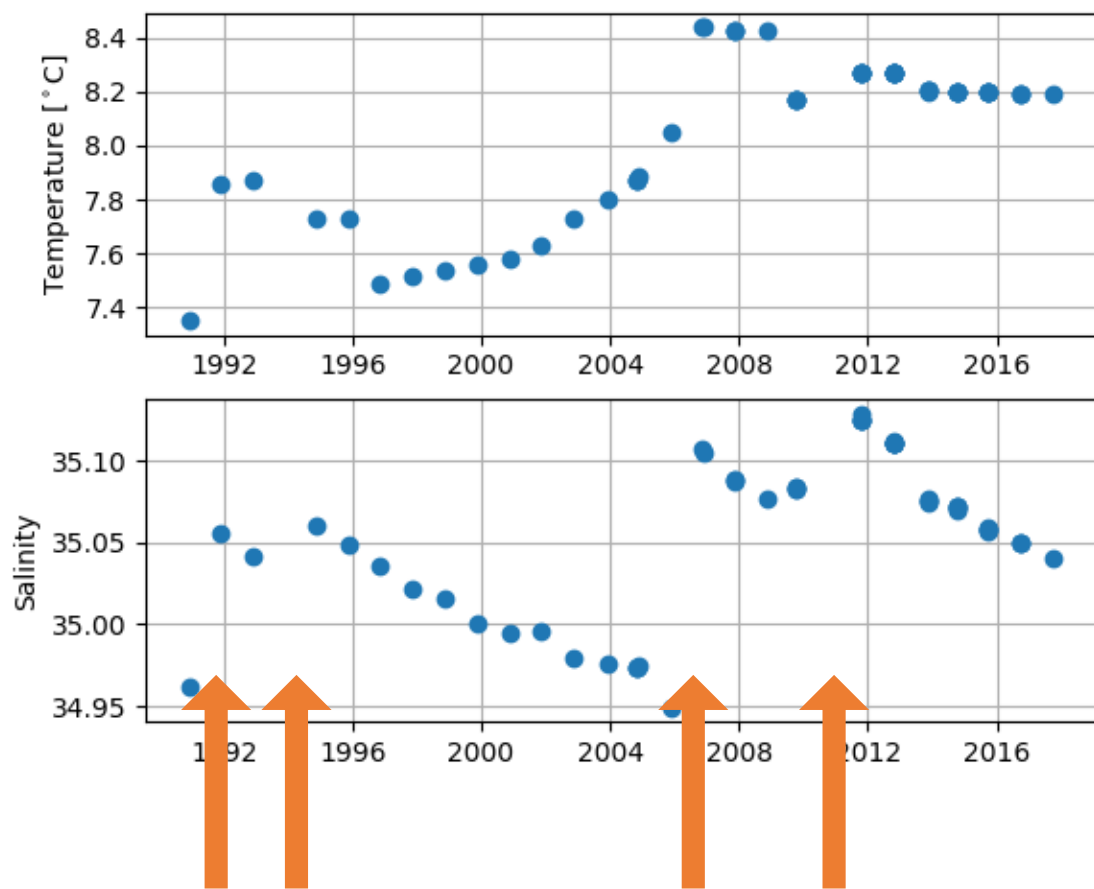
Utskifting av bassengvatn i Masfjorden

- Alle fjorder er unike
- Har historiske observasjoner i ein del fjorder
- Kan identifisere episoder med utskifting

Utskifting av bassengvatn i Masfjorden

- Alle fjorder er unike
- Har historiske observasjoner i ein del fjorder
- Kan identifisere episoder med utskifting

Oppsummering

- Vatnets egenskaper ved kysten er endra dei siste 30 åra.
- Alt ligg til rette for sjeldnare utskifting av bassengvatn i norske fjordar.
- Viktig å kartlegge endringar i norske fjordar for å:
 - Undersøke korleis endringar i temperatur og oksygen påverker økosystemet.
 - Vurdere bærekraft av akvakultur i terskelfjordar.

